

Comentariu - Popa Tanda

Scriitor transilvanean din a doua jumătate a sec. XIX. lea. Ion Slavici a fost una dintre personalitățile proeminente ale scrisului românesc intrat în rândul marilor clasici ai literaturii noastre. Ziarist, autor de basme și povești, Slavici s-a impus mai ales ca nuvelist. Cele șase volume de nuvele oglindesc în mod realist din viața socială (vechi randuieli din lumea satului, obiceiuri, datini, credințe, atitudini, prejudecăți și superstiții ale oamenilor simpli).

Nuvela este o operă epică cultă în proză, mai întinsă decât schița, cu un singur fir narativ, cu o acțiune mai complicată decât a schiței la care participă mai multe personaje, accentul cazând pe caracterul acestora nu pe acțiune.

Fiind o operă epică, modul de expunere predominant este naratiunea prin intermediul căreia autorul relatează un sir de întâmplări. Întâmplările narate și personaje care participă la acțiunea constituie subiectul nuvelei structurat în cele cinci momente: expozitia, intriga, desfășurarea acțiunii, punctul culminant, deznodământul.

Expozitia este momentul care fixează coordonatele principale ale acțiunii (locul, timpul și unele personaje).

Acțiunea din această nuvelă se desfășoară mai întâi în satul Butucani, loc de origine al părintelui Trandafir, iar apoi în satul Saraceni. Părintele Trandafir este fiul dascălului Pintilie, "cantaret vestit", din Butucani, "bun sat și mare", cu "oameni cu stare și cu socoteală". Autorul face o sumară prezentare a personajului principal: "este om bun, a învățat multă carte și cântă mai frumos decât chiar și răposatul tatăl său..."; "vorbea drept și cumpanit ca și cum ar citi din carte. "Totodată era un om gospodăr, priceput și strângător: strânge drege și culege, casa aiba pentru sine și pentru alții". Singurul defect al preotului este felul prea direct, prea deschis de a le spune oamenilor părerea despre ei, lucru care îi supăra pe mulți dintre ei: "El nu mai sucește vorba, ci spune drept în față dacă i s-a pus ceva pe inimă".

Intriga este momentul care prezintă un fapt sau o întâmplare care declanșează acțiunea.

Nemulțumiri de această comportare a preotului, sătenii au intervenit la protopop pentru a-l muta din Butucani pe părintele Trandafir. Acesta a ajuns în satul Saraceni, așezat pe valea Seacă.

În desfășurarea acțiunii sunt prezentate în mod gradat faptele și întâmplările care decurg din intriga.

Stabilit aici, preotul a constatat sărăcia dezolantă a așezării, dar și lenea grozavă a oamenilor, care nu se osteneau să schimbe situația, casele erau darăpanate, garduri nu existau, însă și biserica era o clădire, mai mult o ingramadire de trunchiuri putrezite și de bărne, prin care sufla vântul și bateau ploile. Încă un preot nu statuse acolo mai mult de trei zile. Părintele Trandafir a înțeles de la început un lucru: "cum că în Butucani era mai bine decât în Saraceni. Oamenii aveau câte ceva:

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

iara de unde este poti lua...". De aceea, el isi propune sa schimbe aceasta stare de lucruri si le predica oamenilor in biserica despre binefacerile muncii. Oamenii asculta, aproba, iar parintele Trandafir s-a simtit fericit in acea zi cand a vazut numarul mare de satenii care au venit la biserica si care il asculta "cu atata luare aminte".

In scurt timp, oamenii renunta sa mai participe la slujbe. Vazand aceasta, parintele a adoptat alta tactica: a inceput sa mearga pe la casele oamenilor, sfatuindu-i cu voia buna ce si cum sa faca, insa tot fara rezultat. Fara sa se dea batut, preotul a recurs la ironie, apoi la batjocura si la ocară, insa tot degeaba. Cand trece pe langa o casa care nu mai avea acoperis, preotul ii spune stapanului: "Tare iubesti lumina si sfantul soare"; unei femei cu camasa nespalata: "Uite mai, dar de cand ati inceput voi sa purtati camasi de postav"; cand de un om culcat la soare: "Bun lucru". Oamenii au inceput sa se fereasca din calea preotului. Dupa atata "tandalitura", oamenii i-au pus numele "Popa Tanda".

Vremea a trecut si preotul a ajuns la disperare, caci zestrea preotesei se terminase si alta sursa de trai nu mai aveau, iar familia trebuia hranita si ingrijita.

Impins de nevoi, parintele se apuca de treaba: repara peretii casei, ingrijeste curtea, cultiva gradina. Din impletitul nuielilor si vanzarea leșelor scoare un preofit bun starnind mirarea satenilor care il califica "popa e omul dracului".

Punctul culminant este momentul de maxima tensiune.

Munca a dat in scurt timp roade. Casa preotului era curata si ingrijita, gradina plina de fructe si legume, de zarzavat si porumb. Reusise sa-si cumpere cai si trasura. Sarbatoarea Rusalilor a venit cu veselie si daruri pentru toata familia, acum multumita si fericita "preuteasa a inceput sa planga – nu stiu de ce- iar parintele Trandafir era sa planga cand a ajuns in biserica". Oamenii l-au admirat pentru cantecul sau frumos, incat a ramasa vorba: "canta ca popa la rusalii".

Deznodamantul marcheaza sfarsitul actiunii. Timpul atrecut, iar calatorul care trece pe aceste meleaguri ramane uimit de situatia prospera a satului, caci exemplul preotului a fost urmat de sateni. Biserica cea noua are turn sclipitor, iar preotul locuieste intr-o casa mare, noua si aratoasa. Trei generatii traiesc acum in ea: parintele Trandafir, preoteasa, fiica lor, Mariuca cu sotul ei Coste, preotul cel tanar, vecinul si tovarasul din copilarie, feciorul lui Marcu Florii Cucului.

Acum, oamenii satului sunt mandrii de preotul cel batran, care a ramas "tot verde, vesel si harnic" si pe care il binecuvanteaza cu orice prilej: "tine-l Doamne, la multi ani, ca este omul lui Dumnezeu".

Dupa cum afirma Ioan Breazu in Popa Tanda, Slavici a vrut sa dea si el copia chipului preotului ardelean nu numai asa cum este ci si cum ar trebui sa fie. Si a facut-o cu atata arta incat a introdus in literatura noastra un tip. Adeseori unele personaje literare sau din realitate sunt comparate cu Popa Tanda.